

Statens bidrag til å dekke kommunenes utgiftsøkning og inntektsreduksjon i forbindelse med Covid-19

Presentasjon for Rådmannsforening 20.08.20

Alexander Berg Erichsen
Politikk og samfunn
Mobil 992 34 998

Innhold i presentasjonen

- Netto driftsresultat for kommunene over tid (2015-2019)
- Økonomiske konsekvenser for kommunene som følge av Covid-19
- Statens bidrag til å dekke kommunenes utgiftsøkning og inntektsreduksjon i forbindelse med Covid-19
- Hva er bidraget og er det tilstrekkelig?
- Oppsummering og konkluderende bemerkninger

1. Økonomiske konsekvenser for kommunene som følge av Covid-19

→ Flere negative økonomiske konsekvenser:

- › Reduserte skatteinntekter og brukerbetaling
 - » Færre i jobb og lavere formue = lavere skatteinntekter
 - » Færre brukere av kommunale tjenester med brukerbetaling (Bhg. SFO osv.)
- › Økt sosialstønning, økte utgifter i helse- og omsorg og til smittevern
- › Økt sykefravær

→ KS (30.04.20): Estimerte økte utgifter/reduerte inntekter: 16.8 - 25.7 mrd. kroner.
Med FK: 23,0 - 33,7 mrd. kroner

2. Økonomiske konsekvenser for kommunene som følge av Covid-19

- Indirekte «positive effekter» og tidlige statlige tiltak.
 - › Redusert lønns – og prisvekst (kommunedeflatoren).
 - » Høyere arbeidsledighet = Lavere lønns- og prisvekst
 - » «Billigere» for kommunene med ansatte og å kjøpe varer/tjenester
 - » Estimert: 2.9 - 4.2 mrd. kr
 - › Netto renteeffekt (lavere finansutgifter) og redusert arbeidsgiveravgift
 - » NIBOR 3MND fra 1.75 (febr.) og til 0.25 idag
- **KS (30.04.20): Samlet estimerte økte utgifter/ reduserte inntekter: 18,0 - 26,7 mrd. Kroner for hele kommunesektoren**

1. Statens bidrag til å dekke kommunenes utgiftsøkning og inntektsreduksjon i forbindelse med Covid-19

- Stykkevis og delt. Behandling i Stortinget i mars, og gjennom Kommuneprop.2021 og RNB 2020
- Inntrykk: Kommunene er ikke helt sikre at Stortingsflertallet vil stille opp
- Kan skape unødvendig usikkerhet og kutt.
 - › Budsjetteeffekten størst tidlig
- Har blitt lovet fra Astrup: egen kommuneøkonomi-gruppe som skal se på konsekvensene
 - › For å kunne få oversikt og sette inn tiltak
 - › Sein framgang
- Bidragene: Samling av konkrete tallstørrelser og **estimerte** tallstørrelser
- Uenighet om at det er tilstrekkelig. Blant annet effekten av kommunedeflatoren
 - › KS: 2.9 - 4.2 mrd. kr
 - › Regjeringen: 9.1 mrd. kr

2. Statens bidrag til å dekke kommunenes utgiftsøkning og inntektsreduksjon i forbindelse med Covid-19

→ Tiltak vedtatt gjennom behandlingen av Kommuneprop. 2021 og RNB 2020

- › Endelig vedtatt 17. og 19. juni.
- › Seint?

1. Øremerka tiltak innenfor kommuneopplegget (tiltak fra departement til kommunesektoren)
2. Øremerka tiltak utenfor kommuneopplegget
3. Frie inntekter (Økt rammetilskudd)

3. Statens bidrag til å dekke kommunenes utgiftsøkning og inntektsreduksjon i forbindelse med Covid-19

Øremerka tiltak innenfor kommuneopplegget		
Tilskudd for fullføring av videregående opplæring	kr	671 000
Bredbåndsutbygging	kr	150 000
Tilskudd til fredete og verneverdige kirkebygg	kr	51 100
Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling	kr	600 000
Diverse fiskeriformål (tilskudd kommunesektoren)	kr	2 271 406
Sum	Kr	3 640 655

Øremerka tiltak utenfor kommuneopplegget		
Vedlikehold og rehabilitering i kommuner	kr	2 500 000
Kompensasjon for merverdiavgift (kommunesektoren)	kr	730 000
Sum	kr	3 496 729

Rammeoverføringer til kommunesektoren (IBT og SM)		
Sum rammeoverføringer kommuner	kr	6 175 078
Sum rammeoverføringer fylkeskommuner	kr	3 730 000
Sum	kr	10 805 078

Samlet sum		
Sum av konkrete økonomiske tiltak	kr	17 942 462
Økonomisk effekt av lavere kommunedeflator (Regj. Anslag)	kr	9 100 000
Samlet sum	kr	27 042 462

1. Er det tilstrekkelig for å unngå kutt i kommunale tjenester og budsjettunderskudd?

- 27 mrd. kr er mye penge. Men
- Mindre tiltak til direkte driftsbudsjett (10.8 mrd. Kr)
 - › Mest til IBT. Burde kanskje gitt mer innenfor skjønnsmidler = kan treffe bedre kommunene som sliter mest
- Næringsutvikling og vedlikeholdsmidler har liten effekt på driftsbudsjettet
 - › Hvis kommunene i mindre grad hadde det på budsjettet
- Vedlikeholdsmidler på 2.5 mrd. kr lavere under finanskrisen (4 mrd.)
 - › Justeres det for prisvekst = dobbelt så høyt i 2009
 - › Burde blitt brukt sterkere som motkonjunkturtiltak

2. Er det tilstrekkelig for å unngå kutt i kommunale tjenester og budsjettunderskudd?

- Regjeringen optimistiske/urealistiske syn på redusert kommunedeflator
 - › 1.4 pst. = laveste siden 1993 (6 pst. arb.led.). Nå 4.6 pst.
 - › Vil uansett slå ut ulikt mellom kommunene. Avhengig av lønns sammensetting og priser på varer og tjenester
 - › Faste driftsavtaler/kontrakter endres ikke
 - › TBU oppjusterte anslaget på prisvekst i august. Inflasjonsveksten (KPI-JAE) i juli var sterkere enn mange forventet (3.5 pst.)
 - › Lønnsoppgjøret?
 - » Lav reallønnsvekst siste 5 åra (0.1 pst. gj.snitt). Mot 1.8 pst. siste 20 åra
 - » Enda et år med lav reallønnsvekst?
 - › 5 mrd. I differanse mellom regjeringen og KS
- **Covid-19 krever en ny organisering/tankegang av kommunal tjenesteyting og det vil føre til økte utgifter**
 - › **Spesielt arbeidsintensive tjenester: Bhg, grunnskole, helse- og omsorg**
- **Hvordan er det økonomiske bildet nå?**

DIGITALE AVTRYKK KURS FOR FREMTIDEN

KS Agenda tilbyr
nå også kurs digitalt. ...

NYHETER

Kommunedirektør Elisabeth Enger og økonomisjef Roar Paulsen i Drammen er blant dem som tror koronakrisen vil bety budsjettkutt. Foto: Magnus Knutsen Bjørke

PUBLISERT 22.05.2020 10:57

Tre av fire kommuner vurderer koronakutt

Annonse

Se hele bildet!

To unike produkter som sammen gir deg hele bildet: dagsavis + ukeavis

Digital dagsavis: 3.390,-
Digital dagsavis + ukeavis: 3.490,-

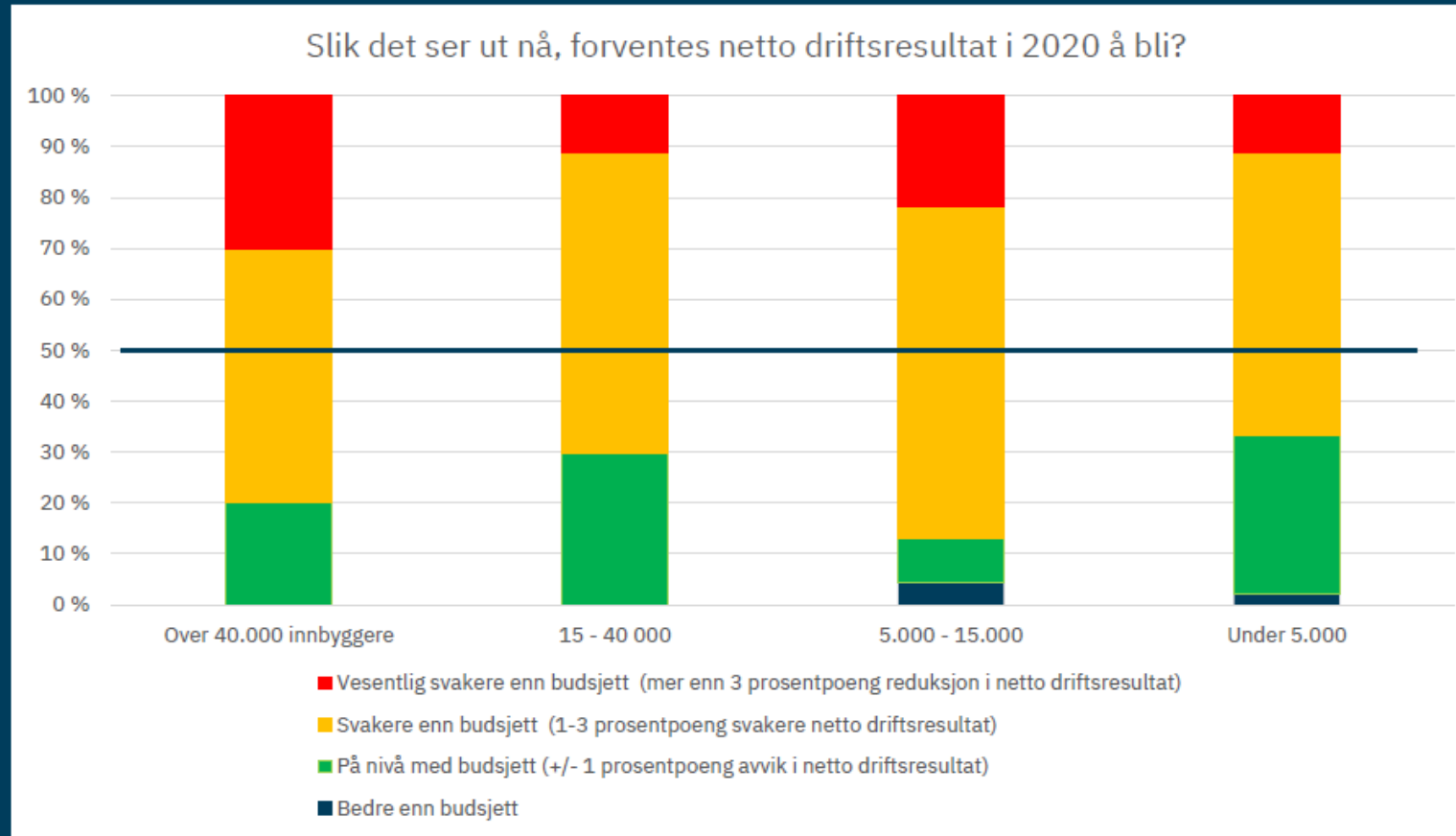
Uunnværlig for Kommune-Norge!
Kommunal Rapport

Annonse

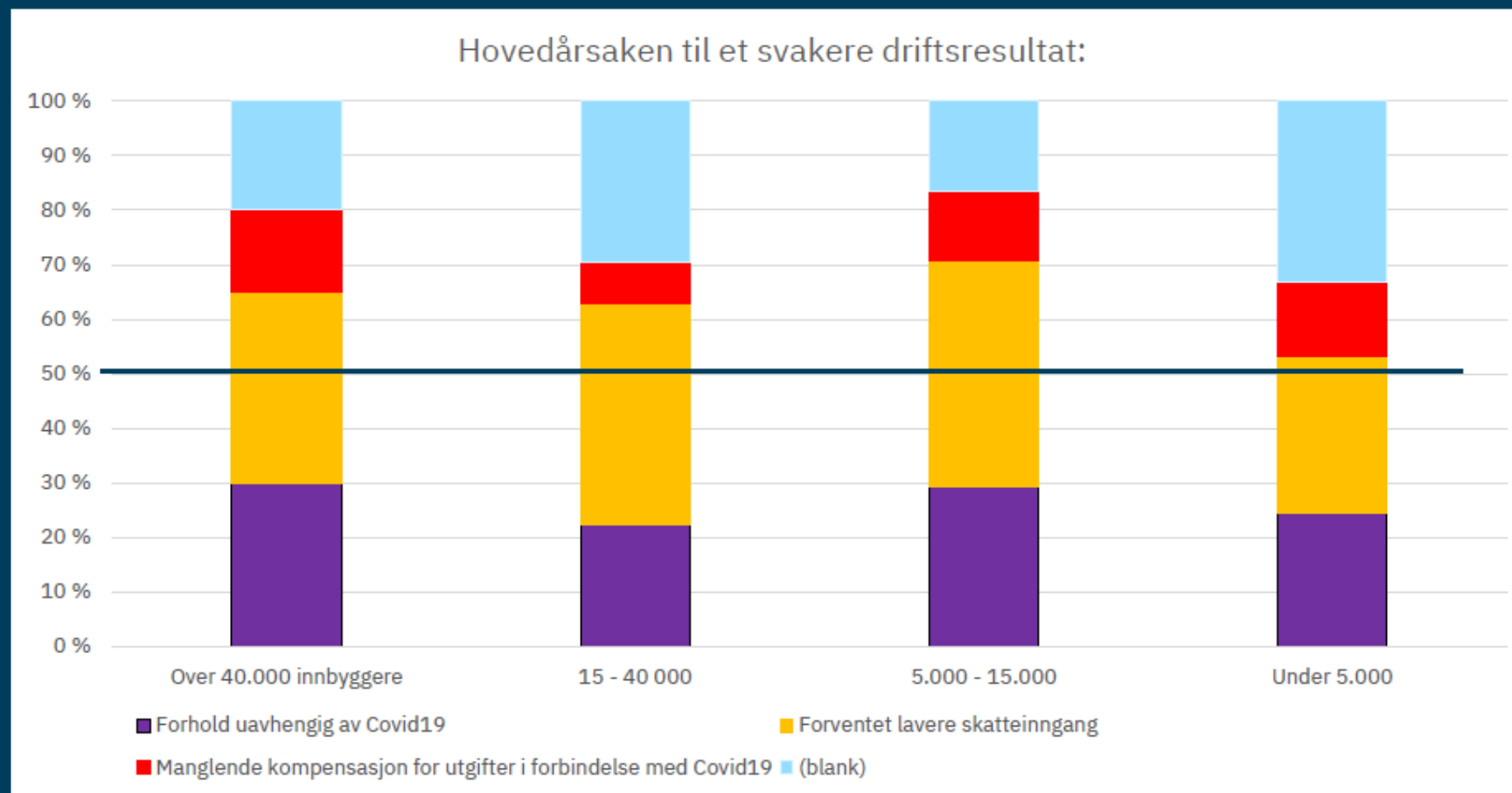
Annonse

FAGFORBUNDET

- Mellom 70 – 90 prosent av kommunene forventer svakere netto driftsresultat i 2020 enn budsjettert
- Dog: Antall svar kun 105 kommuner

- Mellom 40 – 50 prosent av kommunene mener at forventer Covid-19 er hovedårsaken til svakere driftsresultat

Oppsummering og konkluderende bemerkninger

- Det er sterke indikasjoner for at mange kommuner vil slite økonomisk pga. Covid-19, men også den økonomiske tilstanden fra før.
- Konsekvensen av dette vil være reduksjon i kommunale tjenester og ansatte, og/eller budsjettunderskudd
- Ikke tilstrekkelige midler eller god nok oppfølging fra regjeringen(Stortingsflertallet)
- Usikkerhet
- Reduserte investeringer og reduserte muligheter til å organisere gode tiltak for smittevern?
- Kan forsterke den økonomiske tilbakegangen = lavere etterspørsel fra kommunesektoren (stor del av BNP/økonomien) og som vil ha både nasjonale og regionale effekter.
- Ikke sterk nok finanspolitikk, i en tid hvor det burde vært sterkt ekspansiv finanspolitikk for å opprettholde etterspørselen i økonomien.